

Notat

Til Borgerrepræsentationen

Kommunens muligheder for at yde nødhjælpsbistand

Resumé

Borgerrepræsentationen har pålagt Økonomiforvaltningen med inddragelse af relevante forvaltninger at udarbejde en sag til politisk behandling, der beskriver kommunens muligheder for at yde nødhjælpsbistand.

En kommune kan inden for nærmere fastsatte rammer yde nødhjælpsbistand i udlandet. Det forudsætter som udgangspunkt, at det sker uden nogen form for udenrigspolitisk meningstilkendegivelse, og at der er tale om begrænsede bidrag.

Støtten kan også bestå i en donation i form af naturalier såsom personaletimer eller køretøjer.

Sagsfremstilling

Enhedslisten har den 14. december 2023 stillet følgende medlemsforslag:

Det foreslås,

1. at Borgerrepræsentationen bevilger 1 million kroner i nødhjælp til ofrene i Gaza,
2. at nødhjælpen finansieres via Økonomiudvalgets pulje til uforudsete udgifter i budget 24.

Enhedslisten motiverede forslaget med, at der er akut brug for nødhjælp til civilbefolkningen i Gaza.

Borgerrepræsentationen vedtog medlemsforslaget med et ændringsforslag, som erstattede det oprindelige forslag:

at Borgerrepræsentationen pålægger Økonomiforvaltningen med inddragelse af øvrige, relevante forvaltninger at udarbejde en sag til politisk behandling, der beskriver kommunens mulighed for at yde nødhjælpsbistand i form af eksempelvis indsamlinger, herunder indsamlinger på Rådhuset, lokaleudlån, og bidrag til nødhjælpsorganisationer f.eks. til

09-09-2024

Sagsnummer i F2
2023 - 22142

Dokumentnummer i F2
4504517

Sagsnummer eDoc
2023-0484377

Sagsbehandler
Liza Lund Højgaard Jensen

fordel for ofrene i Gaza. Det skal af sagen fremgå, om kommunen tidligere har ydet denne type nødhjælp, f.eks. til Ukraine.

1. *Økonomiforvaltningens vurdering af muligheder for at yde nødhjælpsbistand*

Udgangspunktet er, at udenrigspolitik er en statslig opgave. En kommune kan derfor som udgangspunkt ikke beskæftige sig med og/eller anvende sine økonomiske midler til formål af udenrigspolitisk karakter. Dette følger af de uskrevne regler om kommunernes ulovbestemte opgaver (kommunalfuldmagtsreglerne).

Det indebærer bl.a., at det ikke er lovligt for en kommune at gennemføre udviklingsbistand.

Der er dog undtagelser til dette udgangspunkt. Således er det i tilsynsmyndighedernes praksis accepteret, at kommuner yder støtte til humanitære indsamlinger, som staten også støtter. Afgørende er i den forbindelse, at formålet er rent humanitært og ikke indebærer en udenrigspolitisk tilkendegivelse. Det skal sikres, at bidraget alene bliver anvendt til det pågældende humanitære formål.

Ankestyrelsen har i sin udtalelse af 13. juni 2024 om kommuners involvering i udenrigspolitiske anliggender (vedlagt som bilag 2) vurderet, at kommunerne lovligt kan varetage humanitære formål i udlandet inden for de i praksis udstukne rammer.

Det er som udgangspunkt en forudsætning for kommunal støtte til nødhjælp og humanitære indsamlinger, at der er tale om begrænsede bidrag. Begrænsningen skal ses i lyset af kommunalfuldmagtsreglerne, hvor der ved humanitær støtte i udlandet er tale om en fravigelse af lokalitetsprincippet. Lokalitetsprincippet indebærer, at en kommune som udgangspunkt alene kan påtage sig opgaver, som er geografisk afgrænset til den pågældende kommunes område.

Ved vurderingen af, hvor stort et bidrag en kommune kan yde, kan der blandt andet lægges vægt på, at staten også har bidraget til det konkrete formål – jo mere staten yder, desto mere kan kommunerne også yde. Hvis staten ikke bidrager til formålet, kan en kommune stadig yde støtte, men alene i form af et bagatelagtigt bidrag.

Støtten kan bestå i en donation i form af naturalier såsom personaletimer eller køretøjer, ligesom den kan gives i form af en sum penge. Kommunen skal sikre, at hjælpen fordeles på upartisk vis og i overensstemmelse med det humanitære formål. Kommunen kan f.eks. udbetale sit bidrag til en anerkendt humanitær hjælpeorganisation.

Derudover fremgår det entydigt af praksis, at det som udgangspunkt er en forudsætning for at yde nødhjælp eller tilsvarende humanitær bistand, at støtten ydes uden nogen form for udenrigspolitisk meningstilkendegivelse.

Ankestyrelsen bemærker, at udvælgelsen af modtagere af nødhjælp og humanitær bistand kan fremstå som en subjektiv stillingtagen. Dette kan efter Ankestyrelsens opfattelse dog ikke i sig selv indebære, at udvælgelsen af en konfliktzone eller et nødlidende område i det enkelte tilfælde kan anses for at være en udenrigspolitisk tilkendegivelse.

2. Eksempler fra tilsynspraksis om nødhjælpsbistand

I et brev af 16. januar 1985 til Silkeborg Kommune udtalte Indenrigsministeriet, at et kommunalt bidrag til humanitære hjælpeaktioner uden for landets grænser ikke er i strid med kommunalfuldmagten, hvis nogle nærmere angivne forudsætninger er opfyldt. Bidraget skal udbetales til en humanitær hjælpeorganisation, der sikrer, at hjælpen fordeles på upartisk vis og i overensstemmelse med det humanitære formål, og bidraget skal ydes uden nogen form for udenrigspolitisk tilkendegivelse.

I et brev af 26. oktober 1989 til Frederiksberg Kommune udtalte Indenrigsministeriet, at støtte til bevarelse af regnskoven kunne sidestilles med humanitær støtte, og at en kommunal beslutning om at bevilge 9.000 kr. til en organisation, som ville opkøbe regnskov i Costa Rica med henblik på at videregive arealerne til regeringen på betingelse af, at disse kom til at indgå i en fredet naturpark. Ministeriet fremhævede dels, at der var tale om "et helt ubetydeligt beløb - ca. 10 øre pr. indbygger", og at det var en betingelse, at kommunens støtte blev ydet uden nogen form for udenrigspolitisk tilkendegivelse.

I en tilsynsudtalelse af 6. marts 2020 til Hørsholm Kommune foretog Ankestyrelsen følgende vurdering af beløbsgrænsen:

"Ankestyrelsen har overvejet, om den ovenfor beskrevne praksis om humanitær støtte kan føre til, at lokalitetsprincippet kan fraviges. Henset til, at kommunen efter det oplyste vil anvende minimum 200.000 kr. årligt over i hvert fald tre år til projektet, herunder til køb af carbon-offset, finder Ankestyrelsen på det foreliggende grundlag ikke, at der er tale om støtte af bagatelagtig karakter. Derfor er det vores opfattelse, at praksis om humanitær støtte ikke kan medføre, at lokalitetsprincippet kan fraviges."

Det bemærkes herudover, at der fortsat verserer en sag i Ankestyrelsen om Albertslund Kommunes beslutning om at yde 50.000 kr. i humanitær bistand til Gaza. Konkret havde kommunalbestyrelsen den

14. februar 2024 besluttet at yde 50.000 kr. i støtte til nødhjælp i civilbefolkningen i Gaza, så pengene skulle gives til en eller flere organisationer som UNRWA, Læger uden grænser eller Red Barnet, der formidler konkret nødhjælp til civilbefolkningen i Gaza. Samtidig opfordrede kommunalbestyrelsen alle andre, der har mulighed for det, til også at støtte, herunder borgere i Albertslund, organisationer, virksomheder samt landets øvrige kommuner.

3. Donationer

Det fremgår af Ankestyrelsens udtalelse af 13. juni 2024, at støtte kan bestå i en donation i form af naturalier såsom personaletimer eller køretøjer.

Som udgangspunkt vil det derfor være lovligt for en kommune at foretage en donation, hvis de øvrige betingelser er opfyldt, dvs. at formålet er rent humanitært og ikke indebærer en udenrigspolitisk tilkendegivelse.

I et brev af 26. oktober 2011 afgav Statsforvaltningen Hovedstaden (nu Ankestyrelsen) en forhåndsudtalelse om, at Københavns Kommune lovligt kunne yde en donation i form af skraldebiler og personaletimer til en værdi af 420.000 kr. i forbindelse med et udviklingsprojekt i Mozambique, hvor Udenrigsministeriets bidrag til programmet havde været 2,7 mio. kr. Det blev også i denne sag fremhævet, at det er en forudsætning for at yde den humanitære støtte, at det sikres, at hjælpen fordeles på upartisk vis, og at bidraget ydes uden nogen form for udenrigspolitisk tilkendegivelse.

Statsforvaltningen bemærkede i øvrigt, at der antages at gælde "en relativt snæver grænse for, hvor stort et beløb der kan ydes, og at beløbsgrænsen ikke kan fastsættes generelt, men må bero på en konkret vurdering". Statsforvaltningen lagde ved sin vurdering af donationens lovlighed vægt på, at der var tale om en donation "af mindre økonomisk værdi", og at den skete som led i et dansk bistandsprojekt, som den danske ambassade i landet forestod.

I forbindelse med Ruslands invasion af Ukraine opstod en del spørgsmål om bistand i form af donationer til Ukraine.

Der kom en række udmeldinger fra bl.a. Indenrigsministeriet og KL om kommunernes handlemuligheder i forhold til bistand til Ukraine. Udmeldingerne forholdt sig ikke til, om de påtænkte donationer af materiel kunne ske i overensstemmelse med praksis om humanitær støtte.

I KL's informationsmail nr. 83 som følge af situationen i Ukraine stod der, at det kræver et hjemmelsgrundlag, hvis en kommune skal give donationer/gaver af økonomisk værdi til Ukraine. Det daværende

Indenrigs- og Boligministeriet oplyste, at ministeriet ikke var bekendt med et sådant hjemmelsgrundlag. Det fremgik også, at KL var i dialog med Udenrigsministeriet for at få en orientering om den danske indsats ift. genopbygning af Ukraine, samt hvilke initiativer staten har igangsat ift. genopbygning af Ukraine. KL ønskede også at drøfte kommunernes evt. rolle ift. statens initiativer til genopretning (herunder hjemmel til at bidrage til genopretning). KL ville vende tilbage, når Udenrigsministeriet havde svaret. Det bemærkes, at dette gentages i informationsmail nr. 86 om genopbygningsindsatser. Økonomiforvaltningen er ikke bekendt med, at KL derudover er vendt tilbage – udover at KL i informationsmail nr. 91 skrev, at henvendelser fra den ukrainske ambassade skulle sendes til Udenrigsministeriet.

Børne- og Ungdomsforvaltningen er i gang med at nedskalere antallet af minibusser, hvorfor der potentielt er mulighed for en donation af minibusser til Ukraine. Der har været juridisk uklarhed om lovligheden af en kommunes donation til Ukraine – særligt hvis det ikke er del af et humanitært projekt under Udenrigsministeriet. Derfor har Børne- og Ungdomsforvaltningen anmodet om en forhåndsudtalelse fra Ankestyrelsen om lovligheden af en donation, inden der kan udarbejdes en indstilling til Borgerrepræsentationen. Som det fremgår af Ankestyrelsens udtalelse af 13. juni 2024 er denne sag fortsat verserende i Ankestyrelsen.

4. Donation eller udlån af sundhedsfagligt udstyr i særlige situationer

Det er muligt efter sundhedslovens § 232 a, stk. 1, at den enkelte kommune kan indgå aftale med myndigheder eller organisationer om ved overkapacitet at yde donation eller tidsbegrænset udlån af sundhedsfagligt udstyr, lægemidler, personelbidrag m.v. med det formål at yde støtte til udlandet i særlige situationer. Beslutningen skal behandles politisk.

Det er et krav efter sundhedslovens § 232 a, stk. 4, at aftalen efter stk. 1, skal forelægges Indenrigs- og Sundhedsministeren til godkendelse. Indenrigs- og sundhedsministeren kan trække godkendelsen tilbage frem til det tidspunkt, hvor en bindende aftale efter stk. 1 og 2 er indgået, hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til uforudsete ændringer i en given situation.

Rammerne for anvendelsen af sundhedslovens § 232 a er nærmere beskrevet i lovens forarbejder.

Det fremgår her, at med særlige situationer menes ekstraordinære begivenheder. Det kan f.eks. være i tilfælde af naturkatastrofer, større alvorlige ulykker, epidemier, pandemier, terrorhandlinger, krig eller lignende. Det er her en forudsætning for udlån eller donation, at der alene er tale om udstyr m.v., som kommunen har indkøbt til eget brug. Der

kan således ikke efter bestemmelsen foretages udlån eller donation af udstyr m.v., som kommunerne selv forventer at have brug for, ligesom der ikke efter bestemmelsen kan opbygges overkapacitet med henblik på donation eller tidsbegrænset udlån til andre lande.

Det er ligeledes en forudsætning for udlån eller donation, at det nationale behov afdækkes og dækkes, før donation eller tidsbegrænset udlån af sundhedsfagligt udstyr, personelbidrag m.v. til udlandet overvejes. Den kommune, der foretager udlån eller giver donation, vil skulle sikre sig, at bidraget matcher det efterspurgte behov, og at det land eller de lande, der modtager bidraget, enten har eller kan tilvejebringe de nødvendige sundhedsfaglige kompetencer til at anvende bidraget korrekt. I hvilket omfang bidraget passer til en lokal situation, beror på en vurdering i det pågældende land, hospital eller patientsituation. Er der tale om avanceret medicinsk udstyr, som kræver et højt sundhedsfagligt og teknisk uddannelsesniveau, kan det begrænse kredsen af nationale sundhedssystemer, der kan betjene udstyret korrekt. Kommunen vil skulle afklare dette gennem sundhedsfaglig dialog med det potentielle modtagerland, før bidraget overføres. Dialogen vil skulle gennemføres mellem kommunen og de udenlandske sundhedsmyndigheder.

Da Københavns Kommune ikke tidligere har gjort brug af bestemmelsen, er anvendelsen blevet drøftet med Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Inden kommunen indgår aftale, skal der altså først ske en afdækning af, hvilket udstyr kommunen vil kunne undvære for derefter at lave en national afdækning af det kommunale behov for det pågældende udstyr. Der kan altså ikke ske donation eller udlån, hvis andre kommuner har brug for udstyret. Derefter skal der ske afklaring af, om den pågældende organisation eller land kan tilvejebringe den fornødne sundhedsfaglige kompetence til at betjene det pågældende udstyr. Og der skal indgås aftale med den pågældende organisation eller land om enten donation eller udlån, herunder de praktiske rammer for donationen eller udlån.

5. Indsamlinger i kommunale bygninger

Økonomiforvaltningen har forstået spørgsmålet sådan, at det handler om, hvorvidt kommunen må facilitere indsamlinger i kommunale bygninger, fx ved at give en forening lov til at stå for en indsamling eller ved at låne en lokalitet ud til brug for en indsamling.

5.1. Rådhuset

Borgerrepræsentationen vedtog i 2021 de nuværende retningslinjer for udlån af lokaler på Københavns Rådhus¹. Retningslinjerne omfatter brug af rådhuset til officielle modtagelser, jubilæer, pressemøder, vielser, borgerrepræsentanters brug af lokaler, lokale foreningers mulighed for

¹ [Justering af retningslinjer for udlån af lokaler på Københavns Rådhus | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#)

brug af lokaler samt udlån af lokaler til kulturelle og andre ikke kommercielle formål.

Det er Protokollen i Økonomiforvaltningen, som varetager opgaven med behandling af ansøgninger om udlån af lokaler i forbindelse med officielle modtagelser og jubilæer samt pressemøder. Det er desuden Protokollen, der forelægger ansøgninger om lokaleudlån af Rådhushallen og Festsalen for Modtagelsesudvalget.

Protokollen inddrager i fornødent omfang relevante forvaltninger i vurderingen af, om der ved det pågældende arrangement varetages et sagligt, kommunalt formål (kommunal interesse), således at kommunen kan yde direkte eller indirekte støtte til arrangementet.

Lokale foreninger, herunder politiske foreninger kan vederlagsfrit låne et lokale på Københavns Rådhus til møder. Udlånet skal have relevans for Københavns Kommune, dvs. der skal være tale om arrangementer eller lign. om kommunale emner og opgaver. Som eksempler på denne type arrangementer kan nævnes,

- politiske partiers møder, hvor der behandles kommunale emner der har relevans for Københavns Kommune
- debat- og orienteringsmøder om kommunale emner og opgaver, der har relevans for Københavns Kommune
- opstillingsmøder, f.eks. i forbindelse med kommunalvalg,
- generalforsamlinger eller bestyrelsesmøder i lokale foreninger, som Københavns Kommune kan yde anlægsstøtte til.

Rådhusets lokaler kan desuden udlånes til kulturelle og andre tilsvarende ikke kommercielle formål. Ved kulturelle arrangementer skal der lægges vægt på, at der er tale om arrangementer, som har relevans for Københavns Kommune.

Retningslinjerne omhandler ikke udlån af rådhusets lokaler til indsamlinger. Protokollen oplyser, at de ikke er bekendt med, at der har været afholdt arrangementer på rådhuset med det formål. Dog kan det oplyses, at Københavns Bagerlaug har lånt Rådhushallen i forbindelse med Kagens Dag, som har til formål både at fremvise det, som branchen kan formå, men også at støtte kræftsyge børn ved at give entreindtægterne til Børnecancerfonden.

Hvorvidt der kan ske udlån af rådhusets lokaler til brug for indsamlinger, vil blive afgjort konkret efter de almindelige regler, herunder at kommunen hverken direkte eller indirekte yder støtte til formål, der kan karakteriseres som udenrigspolitiske tilkendegivelser.

5.2. Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner

Kultur- og Fritidsforvaltningens kulturhuse mv. skal stå åbne som et tilbud for alle borgere, hvor alle har lige adgang. Dette skal dog altid ske i overensstemmelse med de gældende regler på området, herunder kommunalfuldmagtsreglerne og forvaltningens ordensregler.

5.2.1. Tilskudsmodtagere med kommunale lokaler

Foreninger (herunder folkeoplysende) mv., som får stillet lokaler til rådighed i kommunens bygninger, har pligt til at overholde gældende ordensregler, hvorefter man bl.a. ikke må diskriminere brugere og gæster. Hertil kommer, at kommunen i forbindelse med sin støtte til foreninger med brugsaftaler til kommunale faciliteter så vidt muligt skal sikre sig, at kommunen ved at stille lokalerne til rådighed ikke indirekte giver støtte til de pågældende foreningers udenrigspolitiske tilkendegivelser, jf. det føromtalte forbud mod at kommunerne varetager udenrigspolitiske hensyn.

5.2.2. Tilskudsmodtagere uden kommunale lokaler

Tilskudsmodtagere (herunder folkeoplysende foreninger), som ikke har fået stillet kommunale lokaler til rådighed, og hvis aktiviteter ikke finder sted i kommunale lokaler, har frie handle- og ytringsmuligheder inden for lovgivningens rammer (herunder folkeoplysningsloven), så længe tilskudsaftalen overholdes. Det bemærkes, at Københavns Kommunes tilskud skal anvendes til de formål, der fremgår af tilsagnsbrevet. Det betyder som udgangspunkt, at kommunale midler ikke kan anvendes til direkte eller indirekte støtte til arrangementer, humanitære indsamlinger eller donationer til fordel for f.eks. Gaza. Det bemærkes desuden, at andre bidragsydere kan have stillet andre begrænsninger for anvendelsen af tilskud.

5.2.3. Lejere i Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner

Når udlejningen af lokaler i kulturhuse mv. foregår efter kommunalfuldmagtens regler om overskudskapacitet og dermed på markedsvilkår, er der udover begrænsningerne i straffeloven mv. og de almindelige ordensregler ikke begrænsninger i, hvilke aktiviteter der kan foregå, herunder indsamlinger og udenrigspolitiske tilkendegivelser.

Når en kommune indgår privatretlige aftaler inden for rammerne af kommunalfuldmagten, f.eks. reglerne om overskudskapacitet, følger det af de almindelige forvaltningsretlige principper, at kommunen skal overholde grundsætningen om saglig forvaltning.

Der henvises i øvrigt til efterfølgende afsnit om indsamlinger mv. i Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner.

5.2.4. Brugere af Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner

Alle brugere af Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner (enkeltpersoner og almindelige foreninger) skal overholde gældende ordensregler. At fremkomme med udenrigspolitiske tilkendegivelser må anses for at være udtryk for den enkeltes ytringsfrihed. Dog er denne ytringsfrihed ikke ubegrænset. For eksempel kan ytringer, der opfordrer til vold, truer offentlig sikkerhed, krænker andres privatliv, er ærekrænkende eller udgør hadefuldt tale, straffes i henhold til loven. Der gælder et forbud mod lokaleudlån til foreninger, der modarbejder/underminerer demokrati mv., jf. folkeoplysningslovens 4 a (folkeoplysende foreninger) og § 44 a (ikke-folkeoplysende foreninger).

5.2.5. Forpagtere

Forpagtere, der driver caféer i kommunens institutioner, må ikke foretage sig andet og mere, end kommunen selv må, bortset fra at forpagteren i sagens natur må drive de kommunale caféer. Herudover gælder de almindelige ordensregler også for forpagtere.

5.2.6. Folkeoplysende foreninger

Anvisning af lokaler til folkeoplysende foreninger følger af folkeoplysningsloven. Foreningerne skal følge ordensreglerne, og skal i øvrigt følge bestemmelserne i folkeoplysningsloven og kommunens retningslinjer for folkeoplysende foreninger. Der gælder et forbud mod lokaleudlån til foreninger, der modarbejder/underminerer demokrati mv., jf. folkeoplysningslovens § 4 a.

5.2.7. Samlet skematiseret oversigt

Tilskudsmodtagere med brugsaftaler/kommunale lokaler	Skal overholde ordensregler, og kommunen må så vidt muligt sikre sig, at kommunen ikke ved lokaleudlånet indirekte støtter de pågældende tilskudsmodtageres udenrigspolitiske tilkendegivelser.
Tilskudsmodtagere uden kommunale lokaler	Har frie handle- og ytringsmuligheder inden for lovens rammer, så længe tilskudsaftalen overholdes.
Lejere i KFF-institutioner	Udlejning til markedsleje (overskudskapacitet): Udover begrænsningerne i straffeloven mv. og ordensregler ingen begrænsninger i, hvilke aktiviteter der kan foregå, herunder indsamlinger og udenrigspolitiske tilkendegivelser.

Brugere, herunder foreninger (lokalebooking)	Er omfattet af ordensregler. Tilkendegivelser er omfattet af den almindelige ytringsfrihed med de sædvanlige begrænsninger. Forbud mod lokaleudlån til udemokratiske foreninger, jf. folkeoplysningslovens § 44 a.
Forpagtere	Er omfattet af ordensregler og undergivet de samme begrænsninger som kommunen, bortset fra at forpagterne i sagens natur må drive de kommunale cafeer i kulturhusene.
Folkeoplysende foreninger (lokaleanvisning)	Er omfattet af ordensregler og skal i øvrigt følge reglerne i folkeoplysningsloven. Forbud mod lokaleanvisning til udemokratiske folkeoplysende foreninger, jf. folkeoplysningslovens § 4 a.

5.2.8. *Indsamlinger mv. i Kultur- og Fritidsforvaltningens institutioner*

Ud over, at kommunerne rent undtagelsesvist kan yde et beløbsmæssigt begrænset direkte tilskud til humanitære indsamlinger, viser praksis i Kultur- og Fritidsforvaltningen, at kommunale lokaler også anvendes til indsamlinger til humanitære formål, der forestås af foreninger el.lign. Mens kommunen ved et evt. direkte tilskud kan stille de nødvendige krav for at sikre, at bidraget udelukkende anvendes til de konkrete humanitære formål og ikke ledsages af udenrigspolitiske tilkendegivelser o. lign., har kommunen ikke de samme kontrolmuligheder, når foreninger o. lign. anvender de kommunale kulturhuse mv. til humanitære indsamlinger. Derfor er det helt centralt, at kommunen ikke yder et indirekte tilskud til disse indsamlinger ved at udlåne/udleje lokaler til arrangøren til under markedspris.

I forhold til indsamlinger til humanitære formål er det derfor praksis i Kultur- og Fritidsforvaltningen, at i det omfang landsdækkende organisationer står for en humanitær indsamling, skal udlejning hertil ske til markedspris, da udlejning til markedspris ikke indebærer en støtte til formålet. Herudover vil det blive påset, at de indsamlede organisationer er godkendt af Indsamlingsnævnet, og at der ikke er særlige forhold, f.eks. af sikkerhedsmæssig karakter, der taler imod, at et lokale kan udlejes til formålet efter reglerne om overskudskapacitet.

6. *Politik for Københavns Kommunes involvering i international nødhjælp*

Ved flodbølgekatastrofen i Sydøstasien i 2004 og jordskælvet i Pakistan i 2005 udgjorde Københavns Kommunes finansielle bidrag til nødhjælpsorganisationerne 1 mio. kr.

På den baggrund vedtog kommunen i 2006 en politik for involvering i international nødhjælp.

Retningslinjerne er, at der kan gives op til 1 mio. kr. i bidrag til nødhjælpsorganisationer. Kommunes involvering i international nødhjælp skal alene være motiveret af et ønske om at afhjælpe situationen for mennesker i nød, og størrelsen af den tildelte støtte må ikke fastsættes på baggrund af parti- eller udenrigspolitiske betragtninger.

Et bidrag bør fortrinsvis gives til fællesindsamlinger arrangeret af flere anerkendte nødhjælpsorganisationer således, at midlerne altid fordeles upartisk. Alternativt kan bidraget opdeles på forskellige nødhjælpsorganisationer.

Det fremgår ikke af politikken, hvilke typer katastrofer kommunen kan yde nødhjælp til, dvs. om det kun kan ske i forbindelse med naturkatastrofer og ikke væbnede konflikter. Det fremgår dog, at der skal være tale om helt særlige situationer.

I 2006 var der ikke flertal i Økonomiudvalget for at give 0,5 mio. kr. i bidrag til nødhjælp til ofrene for den dengang igangværende konflikt i Mellemøsten.²

Der har ikke været behandlet forslag i Økonomiudvalget eller Borgerrepræsentationen om bidrag til landsindsamlinger til fordel for civilbefolkningen i Ukraine som følge af Ruslands invasion.

7. Konklusion

En kommune kan inden for visse rammer yde støtte til humanitær bistand i udlandet. Det forudsætter som udgangspunkt, at det sker uden nogen form for udenrigspolitisk meningstilkendegivelse.

Ved vurderingen af, hvor stort et bidrag kommunen kan yde, kan der blandt andet lægges vægt på, at staten også har bidraget til det konkrete formål – jo mere staten yder, desto mere kan kommunerne også yde. Hvis staten ikke bidrager til formålet, kan en kommune stadig yde støtte, men alene i form af et bagatelagtigt bidrag.

Indtil Ankestyrelsen har afsluttet behandlingen af de sager, som fortsat er verserende, kan det ikke siges, hvor bagatelgrænsen befinder sig – udover at det i praksis er anerkendt, at Københavns Kommune kan yde

² [Medlemsforslag fra Mikkel Warming \(Ø\) vedrørende nødhjælp til Mellemøsten | Københavns Kommunes hjemmeside](#)

humanitær bistand på op til 1 mio. kr. i sager, hvor staten har ydet et markant beløb i humanitær bistand, som det var tilfældet i forbindelse med flodbølgekatastrofen i Sydøstasien i 2004 og jordskælvet i Pakistan i 2005.

Økonomiforvaltningen vurderer således fortsat, at Borgerrepræsentationen lovligt vil kunne træffe beslutning om at give et bidrag på 1 million kr. til nødhjælp til ofrene i Gaza, da det vurderes, at beløbet er proportionelt i forhold til statens humanitære bistand. Det er et krav, at bidraget i givet fald ydes uden nogen udenrigspolitisk meningstilkendegivelse. Der henvises til begrundelsen i sagen (bilag 2 til dagsordenspunkt 35, Borgerrepræsentationens møde den 14. december 2023)³.

Spørgsmålet om, hvor stort et beløb en kommune må donere, er dog verserende i Ankestyrelsen. Det er vurderingen, at Ankestyrelsens kommende udtalelse i den verserende sag fra Albertslund Kommune, hvor der er tale om, at kommunen yder 50.000 kr. i støtte, er relevant i forhold til spørgsmålet. Tilsvarende vil Ankestyrelsens kommende udtalelse i forhold til Børne- og Ungdomsforvaltningens ønske om at donere minibusser til Ukraine være relevant. Endelig skal i denne forbindelse nævnes, at der også er en verserende sag i Ankestyrelsen om delvis finansiering af et spillested, som havde annonceret en støttekoncert for Gaza. I sagen er der rejst spørgsmål om formålet med koncerten og om den organisation, der ville modtage de indsamlede midler.

Støtten kan også bestå i en donation i form af naturalier såsom personaltimer eller køretøjer. Kommunen skal sikre, at hjælpen fordeles på upartisk vis og i overensstemmelse med det humanitære formål.

Indtil videre vil donationer i form af fx materiel eller køretøjer for at kunne anses som nødhjælpsbistand skulle ske som led i et dansk bistandsprojekt, og donationen skal være af mindre økonomisk værdi.

I forhold til spørgsmålet om indsamlinger, har Økonomiforvaltningen forstået spørgsmålet sådan, at det handler om, hvorvidt kommunen må facilitere indsamlinger i kommunale bygninger, fx ved at give en forening lov til at stå for en indsamling eller ved at låne en lokalitet ud til brug for en indsamling.

Dette vil skulle afgøres konkret efter de almindelige regler, herunder at kommunen hverken direkte eller indirekte må yde støtte til formål, der kan karakteriseres som udenrigspolitiske tilkendegivelser.

³ [Medlemsforslag om nødhjælp til ofrene i Gaza | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#)